

בהג"ה ופמ"א בהג"ה⁶.

מתמזגים ומתמתקים: לכאורה צ"ל
מתמזגות ומתמתקות?¹
ומטה כלפי חסד: ע"ד לשון הש"ס ר"ה
יז, א.
בדברי חכמי האמת:
לפי:
המרמזים:
בווה"ק: צ"ל חסד ו'. לראות פרד"ס
בביאור ז' שמות⁸.
חיים חן וחסד ורחמים: נוסח שמו"ע.
דלית ל' מגרמי' כלום:
ולחיות רוח שפלים: ישעי' נז' טו'.
שארז"ל על: סנהדרין צט, ב.
שבווה"ק: צ"ל חסד ו'.
כמ"ש אשר: קהלת ח' ט'.
ולאום: בראשית כה' כג'.
הנקרא: הובא במו"נ ח"א פע"ב כדבר
מוסכם. בערכי הכינויים⁹ איתא שנמצא
בזח"א קנ"ד¹⁰, ולא מצאתיו שם. באוצר
ישראל¹¹ – שיש מדרש עולם קטן.
תיקוני זהר תיקון ע' (רנד, א¹²).

יב

והי' — עד עולם: ישעי' לב' יז'.
ובטח כו': "כו" לכאורה מיותר¹?
שלום: עיין לעיל ס"ד, לקמן ל"2.
ע"פ מה שארז"ל: עיין דב"ר פ"ה, יב
ובמדב"ר פי"ב, ח³.
ע"פ: איוב כה' ב'.
חסד הנק': עיין לעיל ס"ח⁴.
היורדים: תענית ז, א.
אש שטבעה: כנ"ל ח"א פי"ט.
החיים: לכאורה צ"ל החיות¹?
נגדיות כו': לכאורה צ"ל "נגדיות
והפכיות זו מזו" או "הפכיות ונגדיות זו
לזו"?
כשמו כן הוא: שמואל-א כה' כה'.
אפילו מבחי' חב"ד: עיין לעיל ח"א
פ"ב בהג"ה וח"ב פ"ט⁵.
חב"ד מקור המדות: כנ"ל ח"א פ"ג
ואגה"ק טו'.
ואזי כו': עיין ג"כ לעיל ח"א פ"מ

ונמתקות הגבורות בחסדים ע"י עת רצון העליון
א"ס ב"ה המאיר ומתגלה בבחי' גילוי רב ועצום
כו". ובפמ"א: "יתמתקו .. הגבורות בחסדים
ממילא בהתכללות המדות ויחודם על ידי גילוי
רצון העליון ב"ה כו".
(7) ובמק"א (שיעורים בספר התניא ע' 1394
הערה 4) מצייין רבינו: "ויקרא יא, א".
(8) בפרד"ס שער כ' (שער השמות) פ"י, ששם
הוי' "מיוחס אל הת"ת", עיי"ש בארוכה.
(9) ערך עולם קטן.
(10) ואולי צ"ל: קלד. ושם (ב) – תוכן הענין:
"לית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ב' בבר נש דלא
הוי לקבלי' ברי' בעלמא".
ובמק"א (סה"מ תש"ט ע' 40 בהערה) מצייין
רבינו: "תנחומא פ' פקודי ג. תיקוני זהר תס"ט
קרוב לתחלתו. ועייג"כ אדר"נ פל"א. קה"ר א, ד.
זח"א קלד, ב. מו"נ ח"א פע"ב. לקו"ת פ' במדבר
רד"ה והי' מספר בני ישראל".
(11) ושם (ערך עולם קטן): "באגדת עולם קטן"
(באוצר המדרשים ע' תו).
(12) בדפוס יוזעפאף, תר"ל (ובדפוסים שלפנינו:
קל, ב).

(1) כ"ה גם בהערות ותיקונים בדא"פ.
(2) בס"ד: "שנקרא הצדקה שלום* לפי שנעשה
שלום בין ישראל לאביהם שבשמים כו". ובס"ל:
"מעשה הצדקה שלום, כי פי' שלום הוא דבר
המחבר ומתוך ב' קצוות הפכיים כו".
(3) בדב"ר: "עושה שלום במרומיו .. מיכאל כולו
שלג וגבריאל כולו אש, ועומדין זה אצל זה ואינם
מזיקים זא"ז". ובמדב"ר: "המשל ופחד עמו וגו',
המשל זה מיכאל, והוא של שלג, ופחד זה גבריאל,
והוא של אש .. לא זה מזיק את זה וכו'" (והקדים
רבינו דב"ר, כי שם מפורש לשון הכתוב "עושה
שלום במרומיו").
(4) ושם: "ירידת הארה זו למטה לעוה"ז נקראת
בשם חסד ה' המכונה בשם מים היורדים ממקום
גבוה למקום נמוך כו".
(5) בפ"ב: "שא"ס ב"ה מרומם ומתנשא רוממות
אין קץ למעלה מעלה ממהות ובחי' חב"ד כו".
ובשער היחוד והאמונה: "הקדוש ב"ה רם ומתנשא
ממדרגת החכמה רבבות מדרגות כאלו כו".
(6) בפ"מ: "יחוד מדותיו ית' שנכללות זו בזו

(* וראה לעיל ע' יב.

דפ"א – יש מדת הרחמנות בנפשם, ואפשר שתנצח את מדת הדין או לא. וענין זה שייך שם בפ"א, דעסיק רק במציאות מדות טובות ורעות בנפש האלקית. ומטעם דאגרתנו – ישראל הם רחמנים בפועל – דבזה קאי כאן – שהוא מפני שמדת הרחמים גוברת, וזהו רק "מפני היות נפשותיהם נמשכות ממדותיו ית' אשר החסד גובר בהן כו"¹⁷. וכמ"ש גבר: תילים קג' יא'. כמ"ש בוזה ק: צ"ל חסד ו'. והוא בזח"ב צה, א. כמ"ש ויפה: בראשית ב' ז'. ואתה: נוסח ברכות השחר. ומאן: עיין לעיל ח"א רפ"ב¹⁸. בכל יום ויום כו': ע"ד לשון ברכות ק"ש (ובטובו מחדש בכל יום תמיד). וחדשים לבקרים: איכה ג' כג'. ועיין ב"ר רפע"ח¹⁹. אך לשון עבודה: עיין ג"כ לעיל ח"א פט"ו ופ"ל²⁰. עד מיצוי הנפש: ספרי דברים ו' ה'? נזכר לעיל ח"א פ"ל. אגה"ק ס"א. ורצונו וכמשרו"ל: פירש"י עה"ת²¹. ע"פ נתן: דברים טו' י'. פעמים וכו': לכאורה "וכו" מיותר?[?]

שלום בעולם: יבמות קיד, ב. עד עת קץ: דניאל יא' לה, יב' ד', יב' ט'. יתפרדו כל פועלי און: תילים צב' י'. ורוח הטומאה יעבור מן הארץ: ע"ד זכרי' יג' ב' ("את רוח הטומאה אעביר"). כמ"ש כי: ישעי' יא' ט'. ונגלה כבוד ה': ישעי' מ' ה'. עת מצוא: בתלים לב' ו': "יתפלל.. לעת מצוא", ובתרגום: בעידן רעותי, וכן הוא בפירוש רש"י (בהמצאך לקבל תפלתו). ועיין ברכות ח, א¹³. עתים מזומנים: עיין לעיל ח"א רפי"א¹⁴. הצדקה: עיין לעיל ס"ד וס"ח¹⁵. כמ"ש ר"א: ב"ב י' ע"א. דכתיב אני: תילים יז' טו'. פניך היא כו' הדעת כו': צע"ק מסוס"ד¹⁶. שכליים כנודע: . כמ"ש מצרף: משלי כז' כא'. מודעת זאת: יבמות עט, א. מפני: צע"ק מח"א ספ"א: "וגם מדות טובות כו' כמו רחמנות וג"ח באות ממנה כי בישראל נפש זו דקליפה היא מקליפת נוגה שיש בה ג"כ טוב". ואולי יש לומר: מטעם

(17) ראה גם ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות לסש"ב ו"לקוטי פירושים" לפ"א (ע' כט). (18) ושם: "כמ"ש בזהר מאן דנפח מתוכי נפח, פי' מתוכיותו ופנימיותו כו". וראה גם "מ"מ, הגהות והערות קצרות לסש"ב" לשם (ע' לה). (19) ושם: "על שאתה מחדשנו בכל בקר ובקר כו'". (20) בפט"ו: "עובד אלקים.. העבודה שהיא המלחמה עם היצה"ר.. שהוא באמת עבודה ועמל גדול כו"; "עובד אלקים היינו מי ששונה פרקו מאה פעמים ואחד.. לשנות טבע הרגילות.. להלחם עם הטבע כו". ובפ"ל: "צריך כל אדם.. לשקול ולבחון בעצמו אם הוא עובד ה' בערך ובחי' מלחמה עצומה כזו ונסיון כזה וכו'". (21) במק"א (שיעורים בספר התניא ע' 1403 הערה 28) מציין רבינו: "ספרי דברים טו, יו"ד. פרש"י שם".

(13) ושם: "מאי דכתיב (תהלים סט, יד) ואני תפלתי לך ה' עת רצון, אימתי עת רצון בשעה שהצבור מתפללין". (14) ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות לסש"ב" לשם (ע' פה). (15) בס"ד, שענין הצדקה הוא "להסיר ערלת הלב.. המלבישות ומכסות על בחינת נקודת פנימית הלב כו", שתוכל להתגלות בתפלה. ובס"ח, שע"י הצדקה "מתעורר חסד ה' ממש שהוא גילוי אורו יתברך לירד ולהאיר למטה לנשמות ישראל.. בשעת התפלה". (16) ושם, שעליית התומ"צ "על ידי פנימית הלב" היא "ביתר שאת ומעלה מעלה מעלייתן לה" ע"י חיצונית הלב הנולד מהתבונה ודעת לבדן בלי הארת פנים מלמעלה". ואילו כאן מבואר ש"אחזה פניך (הארת פנים מלמעלה) היא בחי' גילוי הארה והשפעת הדעת והתבונה להתבונן בגדולת ה' ולהוליד מזה דו"ר שכליים" בלבד.

מלשון שוקט: בירמי' מח' יא': "ושוקט
הוא אל שמריו"²².

השמרים הן: ביאור ענין השמרים –
עיין ד"ה והנה בזהר תרס"ט²³.
וכמ"ש ותשליך: מיכה ז' יט'.

_____ • _____

אך אחר התפלה כו': עד"ז לעיל בח"א
פי"ב ויג'.

ואתכפיא ס"א ואזי אסתלק כו': בשנוי
לשון זח"ב קכח, ב – הנ"ל ח"א פכ"ז
– ועיין ג"כ שם סז, ב²².

וכיתרון: קהלת ב' יג'. נזכר לעיל בח"א
פי"ב יג'.

בתכלית ממנו .. והנמשל הוא שיתרון החכמה הוא
מן הסכלות, דהיינו ע"י הבירורים מהסכלות נעשה
יתרון ממש להחכמה, אך צ"ל השמרים מובדלים ..
ולא שיומשך אחריהם ח"ו וכו". ואולי הכוונה (גם)
להמבואר שם (ס"ע קיח ואילך) בענין עירוב
והתכללות טו"ד בנוגה, כפי שהוא בעבודה, עיי"ש
בארוכה.

(22) ושם: "לבתר אתבר ואתכפייא ההוא כהן
און .. סטרא אחרא .. כדון אסתלק קודשא בריך
הוא ביקרי' על כלא כו'".

(23) ושם (סה"מ תרס"ט ע' קכט): "הבירורים
מבחי' שם ב"ן שהן בחי' שמרים לגבי מה שנברר
ונכלל בש' מ"ה דמו"ס". ובהמשך הענין: "ע"י
השמרים דוקא מתחזק היין יותר .. רק שצריך ..
שיהי' שוקט על שמריו, שיהיו השמרים מובדלים